

ผลของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการต่อผลการเรียนรู้เรื่องแนวคิดและหลักการประเมินสุขภาพ แบบองค์รวมตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของนักศึกษาพยาบาล Effects of Integrated Learning Method on the Learning Outcomes towards Concept and Principle of Holistic Health Assessment under Thai Qualifications Framework for Higher Education among Nursing Students

วงนภัทร รุ่งเวย, ก.ด. (อุดมศึกษา) *
Nongnaphat Rungnoi, Ph.D. (Higher Education) *

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการต่อผลการเรียนรู้เรื่องแนวคิดและหลักการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2554 วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 68 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ กรณีศึกษา ภาพยนตร์สั้น เกม แบบประเมินผลการเรียนรู้ที่มีค่าความเชื่อมั่น .97 แบบทดสอบความรู้ที่มีค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง .31-.74 และ .20-.56 ตามลำดับ และแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม 2554 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. หลังสิ้นสุดการเรียนการสอน นักศึกษาพยาบาลมีค่าเฉลี่ยคะแนนผลการเรียนรู้โดยรวมในระดับดี ($\bar{X} = 4.31$, $SD = .45$) มีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้โดยรวมในระดับดี ($\bar{X} = 7.35$, $SD = .75$) และมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการเชื่อมโยงความรู้โดยรวมในระดับดีมาก ($\bar{X} = 8.61$, $SD = .92$)

2. สิ่งที่นักศึกษาพยาบาลประทับใจในการจัดการเรียนรู้มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านบุคลิกภาพของผู้สอน โดยรายการที่ประทับใจมากที่สุดคือ การได้เรียนรู้เกี่ยวกับการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมและเข้าใจความแตกต่างของบุคคล (ร้อยละ 29.41) รองลงมาคือ เนื้อหาและข้อคิดที่ได้รับนำไปใช้ในการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมได้จริง (ร้อยละ 26.47) และอาจารย์มีเทคนิคการสอนดีและสอนเข้าใจง่าย (ร้อยละ 25) ตามลำดับ

จากการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่าผู้สอนควรจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในรายวิชาอื่น โดยสอดแทรกแนวคิดการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย และใช้สื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจ

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การประเมินสุขภาพแบบองค์รวม
กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ นักศึกษาพยาบาล

* พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ ภาควิชาการพยาบาลเด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ
วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี

Abstract

This classroom research aimed to examine the effects of integrated learning method on the learning outcomes towards concept and principle of holistic health assessment under Thai Qualifications Framework for Higher Education (TQF: HED) among nursing students. The sample consisted of 68 second year nursing students studying at Prachomklao College of Nursing, Phetchaburi in academic year of 2011. The research instruments consisted of the integrated learning method, a case study, movie, games, the nursing students' assessment of learning outcomes with the reliability of .97, a test with the difficulty and the discrimination within the range of .31-.74 and .20-.56, respectively, and the learning-based questions. The implementation and data collection were conducted from June to July, 2011. Data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The results were as follows:

1. After finishing the integrated learning method, the overall average scores of learning outcome were at a good level ($\bar{X} = 4.31$, $SD = .45$), and the overall average score of knowledge was at a good level ($\bar{X} = 7.35$, $SD = .75$). Additionally, the overall average score of analytic thinking was at a very good level ($\bar{X} = 8.61$, $SD = .92$).

2. Nursing students were impressive with the integrated learning method, which was divided into 3 aspects such as the learning outcomes, instruction processes, and lecturer's personalities. In particular, the three items with highest frequency were: 'learning of holistic condition assessment and understanding of personal difference' (29.41%), 'applicability of contents and concepts of holistic assessment in the real situation' (26.47%), and 'good teaching techniques and clear explanation of lecturer' (25%), respectively.

This study suggested that lecturers should provide the integrated learning method in other subjects, intervening concepts of humanized health care, with various teaching methods and interesting learning medias.

Keywords : Integrated learning method, Holistic health assessment, Thai Qualifications Framework for Higher Education, Nursing students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปี พ.ศ. 2558 สถาบันอุดมศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเชิงวิชาการและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศ การพัฒนาคุณภาพการสอนและรูปแบบการเรียนรู้ที่ดี

จะช่วยพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณลักษณะและอัตลักษณ์ที่พึงประสงค์ได้ดีขึ้น (Joyce, Weil, & Calhoun, 2009) ขณะเดียวกัน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 กำหนดให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications

Framework for Higher Education: TQF: HED) ซึ่งเป็นกรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศที่กำหนดไว้เพื่อเป็นการประกันคุณภาพขั้นต่ำของบัณฑิตในแต่ละสาขา/สาขาวิชา หรือแต่ละคุณวุฒิ มุ่งเน้นการพัฒนาผลการเรียนรู้ของบัณฑิตให้ได้มาตรฐานอย่างน้อย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี มุ่งพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตให้ได้มาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และพัฒนาบัณฑิตให้มีอัตลักษณ์ที่พึงประสงค์ คือ การบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ (humanized health care) ซึ่งมีเป้าหมายการบริการที่สำคัญคือ การฟื้นฟูแบบองค์รวม การพยาบาลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ เข้าใจความทุกข์ของผู้ป่วย ปฏิบัติกับผู้ป่วยด้วยความเป็นมิตร มีเมตตา เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ดูแลผู้ป่วยโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง (สมจิต หนูเจริญกุล, 2552) สนใจมุมมองของความเจ็บป่วย (illness) ไม่ใช่เฉพาะโรค (disease) เท่านั้น แต่รวมถึงผลกระทบจากโรคและความเจ็บป่วย ความทุกข์ (suffering) ของผู้ป่วย (ประเวศ วะสี, 2552) การจัดการเรียนรู้ให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ดังกล่าว จำเป็นต้องใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย รวมทั้งมีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงเพิ่มขึ้น

ผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการประเมินสุขภาพโดยนักศึกษพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2553 พบว่าอยู่ในระดับดี คะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 แต่เมื่อพิจารณาวิธีการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ที่ผ่านมา พบว่าส่วนใหญ่ใช้วิธีการบรรยายและมุ่งวัดความรู้โดยใช้แบบทดสอบ จึงยังไม่สามารถวัดผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

แห่งชาติในด้านอื่นๆ ได้ครบถ้วน นอกจากนี้ จากนโยบายของสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งได้กำหนดอัตลักษณ์ของบัณฑิตคือ บริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ และเน้นให้วิทยาลัยในสังกัดจัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกแนวคิดการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ที่เป็นรูปธรรมเพิ่มขึ้น ดังนั้น ผู้รับผิดชอบรายวิชาและผู้สอนจึงร่วมกันหาแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถพัฒนาผลการเรียนรู้ที่กำหนดตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์ของบัณฑิตเพิ่มขึ้น สำหรับหัวข้อเรื่องแนวคิดและหลักการประเมินภาวะสุขภาพแบบองค์รวมนั้น เป็นแนวคิดพื้นฐานในการประเมินภาวะสุขภาพแบบองค์รวม กำหนดจำนวนชั่วโมงการสอนไว้เพียง 2 ชั่วโมง และมีหัวข้อย่อย 4 เรื่อง การสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียวจึงเกิดข้อจำกัดในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ไม่ครบถ้วน และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมอย่างแท้จริง ผู้สอนจึงต้องวิเคราะห์เนื้อหาที่จำเป็นในการบรรยายและมอบหมายงานให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพิ่มขึ้น รวมทั้งสอดแทรกแนวคิดการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการนำไปประยุกต์ใช้ในการประเมินสุขภาพของบุคคล ซึ่งนับว่าเป็นกระบวนการแรกที่สำคัญอย่างยิ่งในการให้การพยาบาลตามหลักของกระบวนการพยาบาล จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจะช่วยให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะและเจตคติได้ดี ทำให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ สามารถเชื่อมโยงสาระความรู้ได้ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในลักษณะองค์รวมที่ลึกซึ้งขึ้น (ทิศนา แจมมณี, 2557) และการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative learning) จะช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ดี ดังที่ Jolliffe (2007) ได้กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าผู้สอนจะทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ผู้เรียนต้องร่วมมือกันในการทำกิจกรรม

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ ขณะเดียวกัน ผู้เรียน ต้องมีความรับผิดชอบต่อนอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิด ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ยาวนานกว่าการเรียนการสอนด้วย วิธีการบรรยายตามปกติ

จากข้อมูลข้างต้น ผู้สอนรายวิชาการประเมิน สุขภาพจึงวางแผนนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบ บูรณาการมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาวิธีการสอน โดยใช้ วิธีการบูรณาการเชิงวิธีการ คือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การบรรยาย แบบมีส่วนร่วม การจัดกิจกรรมกลุ่ม การอภิปราย การสอดแทรก แนวคิดการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ และการใช้คำถาม รวมทั้งมีการส่งเสริมการเรียนรู้แบบ นำตนเอง (self-directed learning) โดยการมอบหมายงาน และส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทั้งนี้มีการใช้ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ กรณีศึกษา ภาพยนตร์สั้น เกม และแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผลลัพธ์ การเรียนรู้ที่กำหนดตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับ อุดมศึกษาแห่งชาติ และปลูกฝังเจตคติที่ดีในการประเมิน สุขภาพแบบองค์รวม ซึ่งนับว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของการ ประกอบวิชาชีพการพยาบาลต่อไป

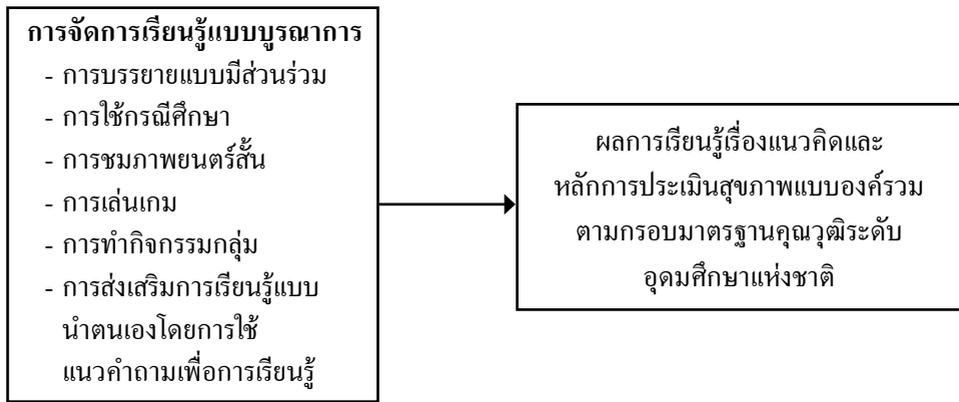
วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ต่อผลการเรียนรู้เรื่องแนวคิดและหลักการประเมิน

สุขภาพแบบองค์รวมตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับ อุดมศึกษาแห่งชาติของนักศึกษาพยาบาล ในด้านต่างๆ ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ในเรื่องความรับผิดชอบต่อ ตนเอง ความตรงต่อเวลา และการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรี ของความเป็นมนุษย์ 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา ในเรื่องการคิดวิเคราะห์และการเชื่อมโยงความรู้อย่างเป็น ระบบ 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบในเรื่องการทำงานเป็นทีมและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในเรื่องการนำเสนอผลงาน และการใช้สื่อที่เหมาะสม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การบริการสุขภาพด้วย หัวใจความเป็นมนุษย์ และการกำหนดผลการเรียนรู้ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เป็นแนวทางในการวิจัย โดยผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการจัด การเรียนรู้แบบบูรณาการเชิงวิธีการ คือ จัดการเรียนรู้ด้วย รูปแบบหรือวิธีการที่หลากหลาย เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง และการประเมินตาม สภาพจริง ซึ่งจะช่วยพัฒนาผลการเรียนรู้ได้ดีขึ้น (ทิสนา เขมมณี, 2557; Jolliffe, 2007; Arends, 2015) สรุปเป็น กรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้



วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียน (classroom research) ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว วัตถุประสงค์ การทดลอง โดยงานวิจัยได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 68 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนดคือ 1) กำลังศึกษารายวิชาการประเมินสุขภาพ 2) มั่นใจว่าจะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ครบถ้วนตามที่กำหนด และ 3) ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดและเปิดโอกาสให้แต่ละคนตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยด้วยตนเอง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 68 คน ส่วนเกณฑ์การคัดออกคือ เคยศึกษารายวิชาการประเมินสุขภาพมาแล้ว เนื่องจากเรียนซ้ำในชั้นปีที่ 2 สำหรับเกณฑ์การยุติการเข้าร่วมการวิจัยคือ ขอลอนตัวจากการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง มีดังนี้

1.1 วิธีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) การใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ได้แก่ การบรรยายแบบมีส่วนร่วม การใช้กรณีศึกษา การชมภาพยนตร์สั้น การเล่นเกม และการทำกิจกรรมกลุ่ม 3) การส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยการใช้แนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ และ 4) การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

1.2 กรณีศึกษา ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ 1) สถานการณ์การประเมินสภาพผู้ป่วยที่สอดแทรกแนวคิดการประเมินสุขภาพแบบองค์รวม อันสะท้อนปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย และ 2) ผลกระทบจากความเจ็บป่วยที่ไม่ใช่จากโรคหรือการรักษาเท่านั้น

1.3 ภาพยนตร์สั้น ผู้วิจัยคัดเลือกจากการสืบค้นข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของ YouTube ซึ่งเป็นภาพยนตร์สั้นที่สะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับการเจ็บป่วยและการเลือกใช้ระบบบริการสุขภาพของผู้รับบริการ

1.4 เกม ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม โดยเป็นเกมเกี่ยวกับการทายสิ่งของในกระเปาะ และภาพจิ๊กซอว์ที่สะท้อนแนวคิดการประเมินสุขภาพ ซึ่งนักศึกษาพยาบาลจะต้องค้นหาข้อมูลอย่างละเอียดโดยไม่คิดแทนผู้ป่วย

ทั้งนี้ กรณีศึกษา ภาพยนตร์สั้น และเกมผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยการวิพากษ์และตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาจากอาจารย์ภาควิชาการพยาบาลเด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 3 คน

ส่วนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม มี 3 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบประเมินผลการเรียนรู้เรื่องการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมของนักศึกษาพยาบาล สำหรับให้ผู้สอนประเมินผลการทำกิจกรรมกลุ่ม มีเนื้อหาเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ในเรื่องความรับผิดชอบต่อตนเอง ความตรงต่อเวลา และการเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา ในเรื่อง การคิดวิเคราะห์และการเชื่อมโยงความรู้อย่างเป็นระบบ 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ในเรื่องการทำงานเป็นทีมและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในเรื่องการทำนำเสนอผลงานและการใช้สื่อที่เหมาะสม ด้านละ 2 ข้อ รวมจำนวนทั้งสิ้น 10 ข้อ มีลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จากคะแนน 1-5 ได้แก่ น้อยมาก น้อย ปานกลาง ดี และดีมาก ส่วนเกณฑ์การแปลผลคะแนนนั้นแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มีผลการเรียนรู้ในระดับน้อยมาก (1.00-1.50 คะแนน) มีผลการเรียนรู้ในระดับน้อย (1.51-2.50 คะแนน)

มีผลการเรียนรู้ในระดับปานกลาง (2.51-3.50 คะแนน) มีผลการเรียนรู้ในระดับดี (3.51-4.50 คะแนน) และมีผลการเรียนรู้ในระดับดีมาก (4.51-5.00 คะแนน) มีค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาคเท่ากับ .97

ชุดที่ 2 แบบทดสอบความรู้เรื่องการประเมินสุขภาพแบบองค์รวม มีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการประเมินสุขภาพแบบองค์รวม จำนวนทั้งสิ้น 10 ข้อ มีลักษณะคำตอบเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก เกณฑ์การให้คะแนนคือ หากตอบถูก จะได้ 1 คะแนน และหากตอบผิด จะได้ 0 คะแนน ส่วนเกณฑ์การแปลผลคะแนนนั้นแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ มีความรู้ในระดับต้องปรับปรุง (ต่ำกว่า 6 คะแนน) มีความรู้ในระดับปานกลาง (6.00-6.99 คะแนน) มีความรู้ในระดับดี (7.00-7.99 คะแนน) และมีความรู้ในระดับดีมาก (8-10 คะแนน) ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยอาจารย์ภาควิชาการพยาบาลเด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 3 คน มีค่าความยากง่ายในช่วง .31-.74 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง .20-.56

ชุดที่ 3 แนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ สำหรับให้ผู้สอนประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการเชื่อมโยงความรู้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการประเมินสุขภาพแบบองค์รวม จำนวนทั้งสิ้น 6 ข้อ มีลักษณะคำตอบเป็นแบบบรรยาย โดยผู้วิจัยกำหนดแนวคำตอบไว้ชัดเจน เกณฑ์การให้คะแนนคือ หากตอบถูก จะได้ 1-2 คะแนน และหากตอบผิด จะได้ 0 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 10 คะแนน ส่วนเกณฑ์การแปลผลคะแนนนั้นแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ มีความสามารถในระดับต้องปรับปรุง (ต่ำกว่า 6 คะแนน) มีความสามารถในระดับปานกลาง (6.00-6.99 คะแนน) มีความสามารถในระดับดี (7.00-7.99 คะแนน) และมีความสามารถในระดับดีมาก (8-10 คะแนน) ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยอาจารย์ภาควิชาการพยาบาลเด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 3 คน

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้สอนวางแผนการจัดการเรียนรู้หัวข้อแนวคิดและหลักการประเมินภาวะสุขภาพแบบองค์รวมในรายวิชาการประเมินสุขภาพ ร่วมกับผู้รับผิดชอบรายวิชา โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ คือ กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการ และขอบเขตเนื้อหา จากนั้นบูรณาการวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบหรือวิธีการที่หลากหลาย

2. ผู้สอนวางแผนการประเมินผลการเรียนรู้ โดยจัดทำแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ แบบประเมินที่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการ แผนการสอน และเอกสารประกอบการสอน

3. ผู้สอนพบนักศึกษาพยาบาล ดำเนินการพิทักษ์สิทธิ์โดยชี้แจงถึงสิทธิ์ในการถอนตัวจากการวิจัย โดยไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อวิชาที่กำลังศึกษา รวมทั้งแจ้งว่าข้อมูลจะได้รับการเก็บรักษาเป็นความลับและนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น โดยจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

4. ผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด เป็นเวลา 2 ชั่วโมง โดยให้นักศึกษาพยาบาลแบ่งเป็นกลุ่มย่อย จำนวน 9 กลุ่ม กลุ่มละ 7-8 คน จากนั้นดำเนินการสอนตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ขั้นนำ ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้ชมภาพยนตร์สั้นที่มีเนื้อหาสะท้อนการเจ็บป่วยและการเลือกใช้บริการสุขภาพ (ระยะเวลา 5 นาที) พร้อมทั้งแจกแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ ชี้แจงวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรมการเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมินผล ใช้เวลาทั้งสิ้น 15 นาที

4.2 ขั้นสอน ผู้สอนดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.2.1 ผู้สอนให้นักศึกษาพยาบาลแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการชมภาพยนตร์สั้น ตอบคำถามตามใบงาน และสุ่มตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 2 นาที และให้นักศึกษา

พยาบาลกลุ่มอื่นเสนอความคิดเห็นที่แตกต่างเพิ่มเติม ผู้สอนสรุปข้อคิดที่ได้รับ ใช้เวลาทั้งสิ้น 15 นาที

4.2.2 ผู้สอนบรรยายแบบมีส่วนร่วม เกี่ยวกับความหมาย แนวคิดการประเมินสุขภาพ การประเมินสุขภาพภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎี โดยมุ่งเน้นให้นักศึกษาพยาบาลตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินสุขภาพแบบองค์รวม โดยคำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ หลักสิทธิมนุษยชน และจริยธรรม จากนั้นให้ชมภาพจิ๊กซอว์ จำนวน 4 ภาพ ซึ่งเริ่มจากภาพตัดปะที่ไม่ได้ประกอบเป็นภาพ จนถึงการเรียงเป็นภาพที่สมบูรณ์ และร่วมกันอภิปรายแนวคิดที่ได้เรียนรู้ ผู้สอนสรุปความสำคัญของการประเมินสุขภาพแบบองค์รวม โดยไม่มองแยกส่วน ใช้เวลาทั้งสิ้น 45 นาที

4.2.3 ผู้สอนให้นักศึกษาพยาบาลทุกคน เล่นเกมทายสิ่งของในกระเปาะ โดยใช้เวลา 1 นาที และขออาสาสมัคร 3 คน มาหน้าชั้นเรียน และให้หลับตาพร้อมกับการคลำสิ่งของในกระเปาะ จากนั้นผู้สอนเฉลย และให้ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดบอกเทคนิคที่ใช้ในการทาย และสัมภาษณ์ความรู้สึกรู้สึกของอาสาสมัครที่ออกมาคลำสิ่งของเพิ่มเติม และให้เปรียบเทียบว่าทายสิ่งของได้เพิ่มขึ้นหรือไม่ ให้นักศึกษาพยาบาลแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแนวคิดที่ได้เรียนรู้ ผู้สอนสรุปเพิ่มเติม จากนั้นบรรยายแบบมีส่วนร่วม พร้อมยกตัวอย่างกรณีศึกษาเกี่ยวกับการประเมินสุขภาพตามการรับรู้ของผู้รับบริการ และหลักการประเมินสุขภาพในวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยสูงอายุ ใช้เวลาทั้งสิ้น 30 นาที

4.2.4 ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาพยาบาลซักถาม และแจกเอกสารประกอบการสอนเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน ใช้เวลาทั้งสิ้น 5 นาที

4.3 ชั้นสรุป ผู้สอนสรุปแนวคิดรวบยอด ใช้เวลา 10 นาที โดยเน้นให้ตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมตามการรับรู้ของผู้รับบริการ โดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน จริยธรรม คุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และความแตกต่างของการประเมินสุขภาพในแต่ละช่วงวัย จากนั้นมอบหมายให้นักศึกษาพยาบาลค้นคว้าเพิ่มเติม และตอบคำถามตามแนวคำถาม

เพื่อการเรียนรู้เป็นรายบุคคล โดยส่งงานหลังสิ้นสุดการสอน 2 สัปดาห์

5. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบ และการสังเกตพฤติกรรมขณะเรียนในชั้นเรียน ได้แก่ ความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรมกลุ่ม การร่วมมืออภิปรายที่แสดงถึงเจตคติในการประเมินสุขภาพแบบองค์รวม และการตอบคำถาม จากนั้นติดตามประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลจากการสรุปแนวคิดรวบยอด โดยการตอบคำถามตามแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ และประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยให้เขียนบรรยายเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ สิ่งที่น่าสนใจ และสิ่งที่ควรปรับปรุง

ทั้งนี้ ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม 2554

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลผลการเรียนรู้เรื่องการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมจากการทดสอบความรู้ และจากการตอบคำถามตามแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ วิเคราะห์ด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลผลการเรียนรู้เรื่องการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมจากการทำกิจกรรมกลุ่ม วิเคราะห์ด้วยสถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลผลการประเมินการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ วิเคราะห์ด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ และวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาพยาบาล พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 91.18 และมีอายุอยู่ในช่วง 19-21 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 20.26 ปี (SD = .67)

2. ผลการเรียนรู้เรื่องแนวคิดและหลักการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมจากการทำกิจกรรมกลุ่มของนักศึกษาพยาบาล พบว่านักศึกษาพยาบาลมีค่าเฉลี่ยคะแนนผลการเรียนรู้โดยรวมในระดับดี ($\bar{X} = 4.31$, SD = .45) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ในเรื่องการทำงานเป็นทีมและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 5$,

SD = 0) รองลงมาคือ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในเรื่องการนำเสนอ ผลงานและการใช้สื่อที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.33$, SD = .47)

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านทักษะทางปัญญา ในเรื่อง การคิดวิเคราะห์และการเชื่อมโยงความรู้อย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.78$, SD = .63) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเรียนรู้เรื่องแนวคิดและหลักการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมจากการทำกิจกรรมกลุ่ม ของนักศึกษาพยาบาล จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม (n = 68)

ผลการเรียนรู้	\bar{X}	SD
ด้านคุณธรรม จริยธรรม (โดยรวม)	4.11	.31
ความรับผิดชอบต่อตนเอง	4.07	.29
ความตรงต่อเวลา	4.00	.34
การเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์	4.27	.30
ด้านทักษะทางปัญญา ในเรื่องการคิดวิเคราะห์และการเชื่อมโยง ความรู้อย่างเป็นระบบ	3.78	.63
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ในเรื่องการทำงานเป็นทีมและความรับผิดชอบ	5.00	.00
ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ในเรื่องการนำเสนอผลงานและ การใช้สื่อที่เหมาะสม	4.33	.47
โดยรวม	4.31	.45

3. ผลการเรียนรู้ด้านความรู้เรื่องแนวคิดและ หลักการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมจากการทดสอบ ความรู้ของนักศึกษาพยาบาล พบว่านักศึกษาพยาบาลมี ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้โดยรวมในระดับดี ($\bar{X} = 7.35$, SD = .75) เมื่อจำแนกตามระดับความรู้ พบว่านักศึกษา

พยาบาลมีความรู้ในระดับดี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.06 รองลงมาคือ ระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 41.18 และที่ น้อยที่สุดคือ ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 11.76 โดยไม่พบ นักศึกษาพยาบาลที่มีความรู้ในระดับต้องปรับปรุง ดังแสดง ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเรียนรู้ด้านความรู้เรื่องแนวคิดและหลักการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมจากการทดสอบ ความรู้ของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับความรู้ (n = 68)

ระดับความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต้องปรับปรุง	-	-
ปานกลาง	8	11.76
ดี	32	47.06
ดีมาก	28	41.18
$\bar{X} = 7.35$, SD = .75		

4. ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญาเรื่องแนวคิดและหลักการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมจากการตอบคำถามตามแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล พบว่านักศึกษาพยาบาลมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการเชื่อมโยงความรู้โดยรวมในระดับดีมาก ($\bar{X} = 8.61$, $SD = .92$) เมื่อจำแนกตาม

ระดับความสามารถ พบว่านักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีความสามารถในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 60.29 รองลงมาคือ ระดับดี คิดเป็นร้อยละ 36.76 และที่น้อยที่สุดคือ ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 2.94 โดยไม่พบนักศึกษาพยาบาลที่มีความสามารถในระดับต้องปรับปรุง ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญาเรื่องแนวคิดและหลักการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมจากการตอบคำถามตามแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการเชื่อมโยงความรู้ (n = 68)

ระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการเชื่อมโยงความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต้องปรับปรุง	-	-
ปานกลาง	2	2.94
ดี	25	36.76
ดีมาก	41	60.29

$\bar{X} = 8.61$, $SD = .92$

5. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีดังนี้

5.1 สิ่งที่ได้เรียนรู้ พบว่าการให้นักศึกษาพยาบาลชมภาพยนตร์สั้น เล่นเกมทายสิ่งของในกระเป๋ และชมภาพจิ๊กซอว์ ทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นได้ดี แสดงถึงการตระหนักถึงการประเมินสุขภาพแบบองค์รวม

“การได้ชมภาพยนตร์ ทำให้เห็นการทำงานบริการในหลายแง่มุม ชาวบ้านมีความทุกข์หลายอย่าง การที่คุณหมอสนใจ หุ่เม และใส่ใจผู้ป่วย ทำให้เข้าใจปัญหาของชาวบ้าน การประเมินสุขภาพที่ดี ต้องสนใจผู้ป่วย ยินดีรับฟังปัญหาซึ่งไม่ใช่แคโรค แต่ปัญหามีผลกระทบต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ความเครียด ความวิตกกังวล”

“การเล่นเกมทายของ สอนให้รู้ว่า เราไม่สามารถประเมินสภาพของผู้ป่วยจากการมองภายนอกอย่างเดียวได้ บางครั้งการมองจากภายนอกและเดาว่าของภายในมีอะไร

เรามากคิดจากประสบการณ์ของเรา ซึ่งไม่ได้ความเป็นจริงของผู้ป่วย ยิ่งถ้าเราสามารถค้นหาปัญหาความต้องการที่แท้จริงของผู้ป่วยได้มาก เราก็จะช่วยเหลือเขาได้ดีขึ้น”

“การได้ทำกิจกรรมกลุ่ม ทำให้รู้สึกประทับใจที่เราไม่ได้แค่รักษาโรคอย่างเดียว แต่ต้องให้การพยาบาลคนไข้ด้วย ต้องมองถึงความเป็นองค์รวม สิ่งแวดล้อมรอบข้างเขาด้วย การประเมินสภาพต้องพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ คุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้รับบริการ เพื่อให้การดูแลได้ตรงกับปัญหา สอดคล้องกับความต้องการของเขามากที่สุด”

นักศึกษาพยาบาลระบุว่าวิธีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทำให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ดี เข้าใจการประเมินสุขภาพแบบองค์รวม ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการปฏิบัติการพยาบาล

“จากการได้เรียนบทเรียนนี้ ทำให้มีความตื่นตัวดีค่ะ เนื่องจากสอนให้เรารู้จักการประเมินสภาพบุคคล

แต่ละวัย ซึ่งแตกต่างกัน ทำให้เรารู้ซึ่งถึงการทำหน้าที่ของพยาบาล ไม่ใช่เพียงถามว่า เป็นอะไรมา ไปทำอะไรมา แต่ต้องมากกว่านั้น ต้องใส่ใจผู้ป่วยมากๆ เราต้องเรียนรู้จากผู้ป่วยไว้”

“การประเมินสุขภาพแบบองค์รวม ต้องพิจารณาทุกองค์ประกอบ คำนึงถึงผู้รับบริการ ครอบครัว สิ่งแวดล้อม เราต้องใส่ใจในการบริการ มิใช่แต่จะให้บริการตามหน้าที่อย่างเดียว จะทำให้ผู้ป่วยและครอบครัวได้รับบริการที่ดีและประทับใจ ตรงกับความต้องการ”

“ประทับใจที่ได้เรียนรู้การประเมินภาวะสุขภาพ ซึ่งมีขั้นตอนวิธีการตามลำดับ ทำให้ได้แนวปฏิบัติที่ถูกต้อง การเล่นเกมทายของทำให้ได้แง่คิดหลายๆ อย่างก่อนการตัดสินใจ ในการจะตอบว่าในกระเป๋ามีอะไร มิใช่แค่

ดูภายนอกอย่างเดียว ก็เหมือนการประเมินสภาพผู้ป่วย ซึ่งจะดูจากภายนอกอย่างเดียวไม่ได้”

5.2 สิ่งที่น่าสนใจ พบว่านักศึกษาพยาบาล ประทับใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านบุคลิกภาพของผู้สอน โดยรายการที่นักศึกษาพยาบาล ประทับใจมากที่สุดคือ การได้เรียนรู้เกี่ยวกับการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมและเข้าใจความแตกต่างของบุคคล คิดเป็นร้อยละ 29.41 รองลงมาคือ เนื้อหาและข้อคิดที่ได้รึรับนำไปใช้ในการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมได้จริง คิดเป็นร้อยละ 26.47 และอาจารย์มีเทคนิคการสอนดี และสอนเข้าใจง่าย คิดเป็นร้อยละ 25 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สิ่งที่น่าสนใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักศึกษาพยาบาล (n = 68)

สิ่งที่ประทับใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้		
1. การได้เรียนรู้เกี่ยวกับการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมและเข้าใจความแตกต่างของบุคคล	20	29.41
2. เนื้อหาและข้อคิดที่ได้รับนำไปใช้ในการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมได้จริง	18	26.47
3. การได้เรียนรู้คุณลักษณะของพยาบาลในการประเมินสุขภาพแบบองค์รวม	11	16.18
4. การทำให้เกิดความรักและภูมิใจในวิชาชีพเพิ่มขึ้น	2	2.94
5. การได้แนวคิดหรือข้อเตือนใจในการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	1	1.47
6. การทำให้เกิดความตั้งใจในการเรียนเพิ่มขึ้น	1	1.47
7. การมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในกลุ่ม	1	1.47
ด้านกระบวนการเรียนรู้		
1. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจ สนุกสนาน ไม่เครียด/ไม่น่าเบื่อ	16	23.53
2. การได้ทำกิจกรรมกลุ่ม	15	22.06
3. การเล่นเกมทายสิ่งของในกระเป๋า	14	20.59
4. การได้ชมภาพยนตร์สั้น	10	14.71
5. การได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกคน	3	4.41
6. การได้ฝึกคิดวิเคราะห์กรณีศึกษา	3	4.41
7. การใช้สื่อการเรียนรู้ที่ดี นำไปประยุกต์ใช้ได้จริง	2	2.94
8. การให้เวลาในการทำงานล่วงหน้า	1	1.47
9. เนื้อหาการสอนกระชับ เข้าใจง่าย	1	1.47

ตารางที่ 3 สิ่งที่น่าสนใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักศึกษาพยาบาล (n = 68) (ต่อ)

สิ่งที่ประทับใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ด้านบุคลิกภาพของผู้สอน		
1. อาจารย์มีเทคนิคการสอนดีและสอนเข้าใจง่าย	17	25.00
2. อาจารย์สรุปแนวคิดรวบยอดชัดเจน	8	11.76
3. น้ำเสียงของอาจารย์ผู้สอนน่าฟัง	6	8.82
4. อาจารย์ใจดี ทำให้นักศึกษาพยาบาลกล้าซักถาม	5	7.35
5. อาจารย์เข้าใจนักศึกษาพยาบาล	1	1.47

5.3 สิ่งที่ต้องปรับปรุง พบว่านักศึกษาพยาบาลบางส่วน (ร้อยละ 5.88) ต้องการให้แจกเอกสารประกอบการสอนก่อนเรียน

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ประกอบด้วยส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการใช้วิธีการสอนที่หลากหลายซึ่งได้แก่ การบรรยายแบบมีส่วนร่วม การใช้กรณีศึกษา การชมภาพยนตร์สั้น การเล่นเกม และการทำกิจกรรมกลุ่ม ร่วมกับการส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยการให้แนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ การมอบหมายงาน และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติที่ดี ทั้งนี้ ผลการวิจัยอภิปรายตามประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการช่วยพัฒนาผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติได้ในระดับดีถึงดีมาก สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาที่พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น (พระจักรพงษ์ ทะระมา, 2550; ชุตินา ปัญญาพินิจนุกร, จินตามาศ โกศลชื่นวิจิตร, และเกษร สุทธิยศศิริ, 2555; มณฑา ชุ่มสุคนธ์, นิลมณี พิทักษ์, และอังคณา ตุงคะสมิต, 2557) โดยการวิจัยครั้งนี้พบว่านักศึกษาพยาบาลมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์

และการเชื่อมโยงความรู้โดยรวมในระดับดีมาก แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการช่วยให้เกิดการคิดวิเคราะห์ ช่วยพัฒนาทักษะทางปัญญาได้ เมื่อนักศึกษาพยาบาลศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและตอบคำถามตามแนวคำถามเพื่อการเรียนรู้เป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นแนวคำถามที่เน้นการวิเคราะห์ การเชื่อมโยง และการบูรณาการความรู้ พบว่านักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ตอบคำถามได้ถูกต้อง จึงมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และการเชื่อมโยงความรู้โดยรวมในระดับดีมาก กล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนให้ดีขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของฉวีวรรณ สุวรรณภา (2558) ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการช่วยส่งเสริมทักษะการคิดของนักศึกษาได้

2. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการช่วยพัฒนาด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ในเรื่องการทำงานเป็นทีมและความรับผิดชอบ ได้ในระดับดีมาก ทั้งนี้เนื่องจากการส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลทำกิจกรรมกลุ่มโดยการวิเคราะห์กรณีศึกษา เล่นเกมทายสิ่งของในกระเป๋า และชมภาพจิ๊กซอว์ รวมทั้งได้อภิปรายกลุ่มย่อยร่วมกัน ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างสมาชิก ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ยอมรับ สนับสนุน และคัดค้านด้วยเหตุผล รวมทั้งมีการควบคุมตนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลเกิดเป็นค่านิยมของผู้เรียนในด้านความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคล (Jolliffe, 2007) นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการยังช่วยพัฒนาเจตคติของผู้เรียนได้ โดยการวิจัยครั้งนี้พบว่านักศึกษาพยาบาลมี

เจตคติที่ดีต่อการประเมินสุขภาพแบบองค์รวม และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นวิชาชีพ ส่วนการใช้กรณีศึกษา ภาพยนตร์สั้น และเกมสั้น ช่วยสะท้อนมุมมองของการประเมินสุขภาพแบบองค์รวม ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ จึงนับว่าเป็นการพัฒนา นักศึกษาพยาบาลให้มีอัตลักษณ์ที่พึงประสงค์ โดยสอดคล้องกับอัตลักษณ์บัณฑิตที่สถาบันพระบรมราชชนกซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดได้กำหนดไว้

3. สิ่งที่น่าสนใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักศึกษาพยาบาล พบว่ารายการที่นักศึกษาพยาบาลประทับใจมากที่สุดคือ การได้เรียนรู้เกี่ยวกับการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมและเข้าใจความแตกต่างของบุคคล รongลงมาคือ เนื้อหาและข้อคิดที่ได้ริบนำไปใช้ในการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมได้จริง แสดงให้เห็นว่านักศึกษาพยาบาลมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินสุขภาพแบบองค์รวม และมีเจตคติที่ดีต่อการประเมินสุขภาพแบบองค์รวม สอดคล้องกับคะแนนการประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ นอกจากนี้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเรียนรู้นับว่าบรรลุเป้าหมายและผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้คือ กระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และบุคลิกภาพของผู้สอน ซึ่งนักศึกษาพยาบาลมีความประทับใจในบรรยากาศการเรียนรู้น่าสนใจ สื่อการเรียนรู้ดี และประทับใจผู้สอน เนื่องจากมีเทคนิคการสอนที่ดี อธิบายได้ชัดเจน เข้าใจง่าย สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่ว่าควรวางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ มีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี และมีสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด (ทิตินา แงมมณี, 2557; Joyce et al., 2009) สำหรับสิ่งที่ควรปรับปรุงเรื่องการแจกเอกสารประกอบการสอนก่อนเรียนนั้น นับว่าเป็นข้อเสนอแนะที่ดีจาก ผู้เรียน เนื่องจากการแจกเอกสารก่อนล่วงหน้า ทำให้ผู้เรียนสามารถศึกษาเนื้อหาและเตรียมตัวก่อนเรียนได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรวางแผนการบูรณาการการจัดการเรียนรู้และสอดแทรกแนวคิดการบริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ในรายวิชาอื่น เพื่อบูรณาการเนื้อหาและวิธีการสอน และเสริมสร้างเจตคติที่ดีในการให้บริการสุขภาพที่คำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญตามอัตลักษณ์ของบัณฑิต

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่านักศึกษาพยาบาลประทับใจวิธีการสอน สื่อการเรียนรู้ และการทำกิจกรรมกลุ่ม ดังนั้น ในการจัดการเรียนรู้ควรเลือกใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและมีสื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เช่น กรณีศึกษา ภาพยนตร์สั้น เกม โดยสอดแทรกแนวคิดการประเมินสุขภาพแบบองค์รวม และยกตัวอย่างกรณีศึกษาที่สะท้อนความเข้าใจในปัญหา ความทุกข์ของผู้ป่วย และแนวทางการประเมินสุขภาพแบบองค์รวมเพิ่มขึ้น

1.3 การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และการเชื่อมโยงความรู้รายบุคคล ควรใช้แนวคำถามเพื่อการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ และได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในรายวิชาอื่น โดยเฉพาะในรายวิชาที่มีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้และนำไปสู่การปฏิบัติได้เพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2552*. สืบค้น วันที่ 16 พฤศจิกายน 2552, จาก <http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/ministry%20law/1-39%20TQF%20nursing%202552.pdf>

- ฉวีวรรณ สุวรรณภา. (2558). การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อเสริมทักษะการคิดในรายวิชาสัมมนา สังคมศึกษา ของนิสิตสาขาวิชาสังคมศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 3(2), 1-19.
- ชุดิมา ปัญญาพิณินุญชร, จินดา มาศ โกศลชื่นวิจิตร, และเกษร สุวิฑะศิริ. (2555). ผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้กระบวนการสะท้อนคิดต่อสมรรถนะการส่งเสริมการเลิบบุหรี่ ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 5(2), 130-142.
- ทิสนา แจมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2552). *สร้างคุณค่าความเป็นคน สร้างสุขภาพชุมชนให้เข้มแข็ง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: กิวิทีพี.
- พระจักรพงษ์ ทะระมา. (2550). *การบูรณาการการสอนไวยากรณ์ในการเขียนแบบเน้นกระบวนการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษและความรู้ด้านไวยากรณ์ของนักเรียนในระดับก้าวหน้า* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มณฑา ชุ่มสุคนธ์, นิลมณี พิทักษ์, และอังคณา ตุงคะสมิต. (2557). การพัฒนาการเรียนการสอนแบบบูรณาการในรายวิชาของสาขาวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรีที่ส่งเสริมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 7(1), 423-435.
- สมจิต หนูเจริญกุล. (2552). *การบริการสุขภาพด้วยหัวใจของความเป็นมนุษย์*. สืบค้น วันที่ 17 มิถุนายน 2554, จาก www.thainurse.org/knowledge/27-29_10_51/PrifDrSomjit.pdf
- Arends, R. I. (2015). *Learning to teach* (10th ed.). Boston: McGraw-Hill.
- Jolliffe, W. (2007). *Cooperative learning in the classroom: Putting it into practice*. London: Paul Chapman.
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2009). *Models of teaching* (8th ed.). London: Allyn & Bacon.